

Тема: Робочий час, час відпочинку.

Робочим часом вважається час, протягом якого працівник повинен виконувати свої трудові обов'язки згідно з чинним законодавством про працю, правилами внутрішнього трудового розпорядку і колективним, трудовим договором.

Види робочого часу визначені законодавством України.

Відповідно до статті 50 Кодексу законів про працю України нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень.

Скорочений робочий час встановлюється для окремих категорій працівників:

- неповнолітніх віком від 16 до 18 років — 36 годин на тиждень;**
- осіб віком від 15 до 16 років (учнів віком від 14 до 15 років, які працюють у період канікул) — 24 години на тиждень;**
- учнів, які працюють протягом навчального року у вільний від навчання час,— не більше половини максимальної тривалості робочого часу (24, 36 годин) для відповідного віку;**
- працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці, — 36 годин на тиждень.**

Крім цього, встановлюється скорочена тривалість робочого часу для окремих категорій працівників — учителів, лікарів тощо.

На прохання вагітної жінки, жінки, яка має дитину віком до 14 років або дитину-інваліда, у тому числі таку, що перебуває під її опікою, або здійснює догляд за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку, неповний робочий день або неповний робочий тиждень встановлюється обов'язково. При цьому виді робочого часу сторони самі домовляються про час роботи. Ненормований робочий час встановлюється для окремих категорій працівників, праця яких, у зв'язку із специфікою і характером їхньої роботи, не вкладається в рамки нормального робочого дня. Цей вид робочого часу, як правило, допускає роботу понад нормальний робочий день і тиждень, за що ці працівники отримують додаткову відпустку.

Надурочний робочий час — це робота, яка виконується працівниками понад нормальний робочий день і тиждень, якщо вона виконувалась за письмовим або усним розпорядженням власника або уповноваженого ним органу чи з його відома. До надурочних робіт не залучають вагітних жінок, жінок, які мають дітей віком до трьох років, неповнолітніх та інших осіб.

Свої особливості має інший робочий час. Таким вважається робочий час із 22 години до 6 години. До роботи в нічний час забороняється залучати вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років, неповнолітніх та деяких інших осіб.

Часом відпочинку є встановлений законодавством час, протягом якого працівники звільняються від виконання своїх трудових обов'язків і який вони можуть використовувати на власний розсуд.

Протягом робочого дня працівникам має надаватися перерва для відпочинку та харчування тривалістю не більше двох годин

(обідня перерва). Крім цього, для окремих категорій працівників встановлюються додаткові, визначеної тривалості перерви.

Тривалість відпочинку між робочими днями залежить від тривалості робочого дня та режиму роботи. Безперервний щотижневий відпочинок (вихідні дні) не повинен бути меншим за 42 години. Загальним вихідним днем є неділя. Залучення працівників до роботи у вихідні дні забороняється. До святкових і неробочих днів належать: 1 січня — Новий рік, 7 січня — Різдво Христове, 8 березня — Міжнародний жіночий день, 1—2 травня — День міжнародної солідарності трудящих, 9 травня — День Перемоги, 28 червня — День Конституції України, 24 серпня — День Незалежності України. Крім цього, робота не проводиться у дні релігійних свят: 7 січня — Різдво Христове; 1 день (неділя) — Пасха (Великдень); 1 день (неділя) — Трійця. У випадку, коли святковий або неробочий день збігається з вихідним днем, він переноситься на наступний день після святкового або неробочого.

Закон України «Про відпустки» визначає такі види відпусток:

1) щорічні відпустки:

а) основна відпустка;

б) додаткова відпустка за роботу зі шкідливими та важкими умовами праці;

в) додаткова відпустка за особливий характер праці;

-додаткові відпустки у зв'язку з навчанням;

-творчі відпустки;

-соціальні відпустки:

а) відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами;

б) відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

в) додаткова відпустка працівникам, які мають дітей;

5) відпустки без збереження заробітної плати.

Щорічна відпустка надається працівникам зі збереженням місця роботи (посади) і середнього заробітку.

Мінімальна тривалість щорічної відпустки складає 24 календарні дні. Для окремих категорій працівників можуть встановлюватись відпустки, тривалість яких є більшою. Зокрема, неповнолітнім щорічна відпустка надається тривалістю 31 календарний день.

Деяким працівникам можуть надаватися додаткові відпустки (наприклад працівникам, які зайняті на роботах зі шкідливими умовами праці).

Працівники, що поєднують роботу з навчанням, користуються правом на додаткову відпустку за місцем роботи.

Для закінчення дисертаційних робіт, написання підручників та в інших випадках, передбачених законодавством, працівникам надається творча відпустка.

.Компенсація за роботу у вихідні та святкові дні.

Робота у вихідні дні забороняється. Залучення окремих працівників до роботи у ці дні допускається тільки з дозволу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства, установи, організації і лише у виняткових випадках.

Залучення окремих працівників до роботи у вихідні дні допускається в таких виняткових випадках:

- 1) для відвернення або ліквідації наслідків стихійного лиха, виробничих аварій і негайного усунення їх наслідків;**
- 2) для відвернення нещасних випадків, які ставлять або можуть поставити під загрозу життя чи нормальні життєві умови людей, загибелі або псування майна;**
- 3) для виконання невідкладних вантажно-розвантажувальних робіт з метою запобігання або усунення простою рухомого складу.**

Залучення працівників до роботи у вихідні дні провадиться за письмовим наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу.

Робота у вихідний день може компенсуватися, за згодою сторін, наданням іншого дня відпочинку або у грошовій формі у подвійному розмірі.

На бажання працівника, який працював у святковий і неробочий день, йому може бути наданий інший день відпочинку.